

Bolesław Howorka

Bibliotekarze wobec ustawy: „Prawo zamówień publicznych”

Forum Bibliotek Medycznych 1/2, 218-227

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BIBLIOTEKARZE WOBEC USTAWY „PRAWO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH”

Streszczenie

Po bez mała dziesięciu latach obowiązywania ustawy o zamówieniach publicznych (ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r.), aktu normatywnego osiemnaście razy zmienianego, **od dnia 2 marca 2004 r. obowiązuje nowa ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. „Prawo zamówień publicznych” ogłoszona w Dzienniku Ustaw Nr 19, poz. 117.** Uchylona ustawa była przedmiotem wielu uwag krytycznych. Zarzucano jej, że jest wewnętrznie niespójna, że zawiera ewidentne sprzeczności, że rodzi wiele kontrowersji interpretacyjnych, co powodowało w praktyce, różnice w sposobie jej stosowania. Przed autorami tego aktu normatywnego postawiono zadanie usunięcia tych słabości i braków oraz zharmonizowania jej przepisów z regulacjami Unii Europejskiej. Stało się to istotne w sytuacji, gdy wobec akcesji do Unii, obecny rynek zamówień musi ulec radykalnemu zwiększeniu, które stanowi konsekwencję powstania możliwości ubiegania się o „polskie” zamówienia przez podmioty zagraniczne, jak i ubiegania się przez podmioty krajowe o zamówienia na europejskim rynku zamówień publicznych.

Nowa ustawa zawiera szereg przepisów, które ograniczają liczbę aktów normatywnych – wykonawczych i jest, zdaniem ich autorów bardziej czytelna i łatwiejsza w stosowaniu. A jak to będzie w praktyce – okaże się!

W referacie tym autor:

1. przedstawił stanowisko Urzędu Zamówień Publicznych na temat ustawy,
2. omówił najistotniejsze (dla bibliotekarzy) postanowienia ustawy, sformułował wnioski dot. spraw stanowiących przedmiot konferencji.

Temat konferencji pozwala założyć, że jej uczestnikami są m.in. osoby pracujące w bibliotekach w komórkach zajmujących się gromadzeniem, bibliotekarze zainteresowani problemami związanymi ze stosowaniem nowej ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. „Prawo zamówień publicznych” ogłoszonej w Dzienniku Ustaw Nr 19, poz. 117. I dlatego pozwałam sobie na przedstawienie swoich uwag związanych z tym aktem normatywnym, uwag bibliotekarza, który jest jednocześnie radcą prawnym. W moim referacie zawarte zostały informacje o treści tych przepisów ustawy, które powinny być znane osobom zajmującym się problematyką „dostaw”, zakupów materiałów bibliotecznych oraz wnioski autora.

I. Po bez mała dziesięciu latach obowiązywania ustawy o zamówieniach publicznych (ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r.), aktu normatywnego osiemnaście razy zmienianego, od dnia 2 marca 2004 r. obowiązuje nowa ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. „Prawo zamówień publicznych”. Uchylona ustawa była przedmiotem wielu uwag krytycznych. Zarzucano jej, że jest wewnętrznie niespójna, że zawiera ewidentne sprzeczności,

że rodzi wiele kontrowersji interpretacyjnych, co powodowało w praktyce, różnice w sposobie jej stosowania. Przed autorami tego aktu normatywnego postawiono zadanie usunięcia tych słabości i braków oraz zharmonizowania jej przepisów z regulacjami Unii Europejskiej. Stało się to istotne w sytuacji, gdy wobec akcesji do Unii, obecny rynek zamówień musi ulec radykalnemu zwiększeniu, które stanowi konsekwencję powstania możliwości ubiegania się o „polskie” zamówienia przez podmioty zagraniczne, jak i ubiegania się przez podmioty krajowe o zamówienia na europejskim rynku zamówień publicznych.

Wg oficjalnego stanowiska Urzędu Zamówień Publicznych zadaniem nowej ustawy jest:

1. zapewnienie spójnej, kompleksowej regulacji dotyczącej zamówień publicznych uwzględniającej zróżnicowanie mechanizmów udzielania zamówień zależnie od ich wartości;
2. pełne dostosowanie prawa polskiego dotyczącego zamówień publicznych do wymogów Unii Europejskiej;
3. rozszerzenie i umocnienie istniejących w systemie prawa mechanizmów ograniczających zjawiska korupcyjne;
4. likwidacja zbędnych obciążeń biurokratycznych i wprowadzenie rozwiązań ułatwiających przedsiębiorcom dostęp do rynku zamówień.¹

Nowa ustawa zawiera szereg przepisów, które ograniczają liczbę aktów normatywnych – wykonawczych i jest, zdaniem autorów, bardziej czytelna i łatwiejsza w stosowaniu (jak to jest naprawdę, pokaże praktyka).

II. W dziale I („Przepisy ogólne”; art. 1–13) zawarte zostały postanowienia wspólne dla wszystkich opisanych w ustawie procedur. Należy tu zwrócić uwagę na słowniczek z definicjami oraz na opis zasad udzielania zamówień.

1. Słowniczek [art. 2] wyjaśnia kilkanaście terminów, m.in. są tu definicje:

- zamówień publicznych [pkt 13] – należy pod tym pojęciem rozumieć umowy odpłatne, zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są m.in. dostawy;
- dostawy [pkt 2] to nabywanie rzeczy (m.in. materiałów bibliotecznych), praw (np. licencji, o których mowa w ustawie o prawie autorskim, m.in. na korzystanie z programów komputerowych) oraz innych dóbr na podstawie umowy sprzedaży, dostawy, najmu, dzierżawy oraz leasingu;
- środki publiczne [pkt 9] to stosownie do postanowień ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych m.in. dochody budżetu i przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek zaliczonych do sektora finansów publicznych, których

---

¹ Informacje pozyskane na szkoleniu Radców prawnych zorganizowanym przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Poznaniu w dniu 6 marca 2004 r.; wykładowca: Norbert Gill

pochodzenie wymienia art. 3 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy, środki, które mogą być przeznaczone na wydatki publiczne [art. 4 ust. 1 pkt. 1 ustawy]; stosownie do postanowień tej ustawy [art. 5] do sektora finansów publicznych zalicza się m.in. jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych, państwowe szkoły wyższe, państwowe lub samorządowe instytucje kultury oraz Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne.

2. Zasady obowiązujące przy zamówieniach publicznych to:
  - zasada jawności postępowania [art. 8] (obowiązek zapewnienia pełnego dostępu do informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom),
  - zasada uczciwej konkurencji,
  - zasada równego traktowania wykonawców [art. 7 ust. 1),
  - zasada bezstronności i obiektywizmu [art. 7 ust. 2],
  - zasada zachowania w toku postępowania o udzielenie zamówienia formy pisemnej (głównie w języku polskim), chyba, że przepisy ustawy stanowią wyjątkowo inaczej [art. 9].
3. W dziale tym została także omówiona sprawa ogłoszeń, o których mowa w ustawie [art. 11-13]. Przepisy tego rozdziału („3. Ogłoszenia”) mówią o przekazywaniu Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych bądź też Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich zamówień o określonej wartości. O ogłoszeniach stanowią także, szczegółowo, przepisy o trybie udzielania zamówień (dział II rozdział 3).
4. Znajdują się, w tym dziale, także przepisy stanowiące o stosowaniu ustawy, postanowienia mówiące [art. 3 ust. 1] kto ma obowiązek stosowania się do tych przepisów (m.in. jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy o finansach publicznych – Dz.U. 1998, Nr 155, poz. 1014; z późniejszymi zmianami), a także inne osoby prawne utworzone w szczególnym celu zaspokajania potrzeb o charakterze powszechnym niemających charakteru przemysłowego ani handlowego, jeżeli podmioty, o których mowa w tym przepisie, pojedynczo lub wspólnie, bezpośrednio lub pośrednio przez inny podmiot: a) finansują je w ponad 50%, lub b) posiadają ponad połowę udziałów albo akcji, lub c) sprawują nadzór nad organem zarządzającym, lub d) mają prawo do powoływania ponad połowy składu organu nadzorczego lub zarządzającego. Do tych podmiotów należą nasze biblioteki, które są zobowiązane do stosowania ustawy.
5. Są tutaj także postanowienia mówiące, w jakich sytuacjach ustawy się nie stosuje. Najważniejsze z nich to przepisy zawarte w art. 4 pkt 8, stanowiące, że ustawy nie stosuje się do zamówień, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 6.000 euro (patrz: art. 53 ust. 2 ustawy).

6. Art. 10 ust. 1 wskazuje, że: „*Podstawowymi trybami udzielania zamówienia są przetarg nieograniczony oraz przetarg ograniczony*”.

III. Dział II („Postępowanie o udzielenie zamówienia”; art. 14–98) zawiera przepisy proceduralne. Znajdują się tu postanowienia dotyczące zamawiających i wykonawców.

1. Jest tu mowa o wspólnym udzielaniu zamówień [art. 18 ust. 1], moim zdaniem są to postanowienia ważne dla bibliotekarzy, stanowiące podstawę do tworzenia odpowiednich konsorcjów: „*Zamawiający mogą wspólnie przeprowadzić postępowanie i udzielić zamówienia, wyznaczając spośród siebie zamawiającego upoważnionego do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia w ich imieniu i na ich rzecz*”.
2. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia jest zawsze kierownik jednostki zamawiającej [art. 18 ust. 1]. Wraz z nim odpowiedzialne są także inne osoby w takim zakresie, w jakim powierzono im czynności w postępowaniu oraz czynności związane z przygotowaniem postępowania, którym stosownego pisemnego pełnomocnictwa udzielił w ramach swoich kompetencji kierownik jednostki [art. 18 ust. 2]. Ustawa [art. 15 ust. 2] pozwala na to, by prowadzenie prac związanych z przygotowaniem albo przygotowaniem i przeprowadzeniem postępowania przetargowego prowadziła własna jednostka organizacyjna bądź też jednostka spoza własnej instytucji, osoba trzecia, inny upoważniony podmiot, kancelaria prawna i in.
3. Powołanie co najmniej trzyosobowej komisji przetargowej mającej charakter zespołu pomocniczego kierownika jednostki zamawiającej jest obowiązkowe w sytuacji, gdy wartość zamówienia przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 60.000 euro. W innych sytuacjach komisja może być powołana [art. 19]. Zadania komisji zostały określone w art. 20. Komisja musi mieć swój regulamin działania [art. 21 ust. 2].
4. Kolejne przepisy stanowią o wspólnym wykonawstwie [art. 23], o wykluczeniu z postępowania [art. 24], o sytuacjach, w których zamawiający ma prawo bądź obowiązek zażądania od wykonawcy stosownych dokumentów [art. 25-28].
5. Rozdział 2 omawianego działu stanowi o przygotowaniu postępowania. Ważne są tu przepisy mówiące o opisie przedmiotu zamówienia za pomocą cech technicznych i jakościowych, przy przestrzeganiu Polskich Norm, stosując nazwy i kody określone we Wspólnym Słowniku Zamówień [art. 30 ust. 1 i 4].

[Maszynopis „odręcznego” tłumaczenia „Słownika...” jest ogłoszony na stronach www.UZP (Słownik składa się m.in. z kodu numerycznego, w którym zawarte jest oznaczenie działu (dwie pierwsze cyfry), grupy (trzy pierwsze cyfry), klasy (cztery pierwsze cyfry) i kategorii (pięć pierwszych cyfr); cyfry od 6 do 8 to doprecyzowanie kategorii. Jest tu także cyfra dziesiąta (po myślniku) – weryfikująca poprzednie cyfry. W klasie oznaczonej cyfrą 22110000 mamy drukowane książki podzielone na kategorie:

2211000-1 „Podręczniki szkolne”, 2212000-8 „czytanki”, 22113000-5 „Książki biblioteczne” (sic!), 22114000 „Słowniki, mapy, zeszyty nutowe i inne książki” Klasa oznaczona: 22200000 to gazety, dzienniki, czasopisma i magazyny. W tej klasie mamy: 22210000-5 „Gazety”, 22211000-2 „Dzienniki”, 22212000-9 „Czasopisma”, 2221100-0 „Wydawnictwa seryjne” i 222130000-6 „Magazyny”].

Warto tu wspomnieć, że dotychczas ukazały się przepisy wykonawcze do artykułów ustawy, o których jest mowa w tym dziale, do:

1. art. 26 ust. 4 ustawy: rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie rodzajów dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy (Dz. U. Nr 71, poz. 645);
2. art. 35 ust. 3 ustawy dot. przeliczania kwot w złotych na euro: rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 40, poz. 356);
3. art. 96 ust. 5 ustawy: rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 7 kwietnia 2004 r. w sprawie protokołu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. Nr 71, poz. 646).

IV. Dział III (art. 99–138) zawiera przepisy określające tryby udzielania zamówień. Są to:

1. przetarg nieograniczony [art. 39 i nast.] (to tryb udzielania zamówienia, w którym w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu oferty mogą składać wszyscy wykonawcy); publikacja ogłoszenia w Biuletynie Zamówień Publicznych jest obligatoryjna, jeśli wartość dostawy ma przekroczyć równowartość 60.000 euro;
2. przetarg ograniczony [art. 47 i nast.] (to tryb udzielania zamówienia, w którym w odpowiedzi na publiczne ogłoszenie o zamówieniu, wykonawcy składają wnioski o dopuszczenie do udziału w przetargu, a oferty mogą składać wykonawcy zaproszeni do składania ofert; występuje tu wstępna kwalifikacja wykonawców);
3. negocjacje z ogłoszeniem [art. 54 i nast.] (to tryb udzielania zamówienia, w którym, po publicznym ogłoszeniu o zamówieniu, zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert); przeprowadzenie postępowania w tym trybie uzależnione jest od tego czy zachodzą określone w ustawie [art. 55] okoliczności; jest to nowość - tryb określony w poprzednich przepisach jako „przetarg dwustopniowy”;
4. negocjacje bez ogłoszenia [art. 61 i nast.] (to tryb udzielania zamówienia, w którym zamawiający negocjuje warunki umowy w sprawie zamówienia publicznego z wybranymi przez siebie wykonawcami, a następnie zaprasza ich do składania ofert); tu także należy zwrócić uwagę na warunki, w których taka forma zamówienia może być stosowana [art. 62], forma ta może być zastosowana w sytuacji, gdy: „ze względu na pilną potrzebę udzielenia

zamówienia niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć, nie można zachować terminów określonych dla przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem” [art. 62 ust. 1 pkt 4]; także i ten tryb stanowi nowość – to dawniejsze negocjacje z zachowaniem konkurencji;

5. zamówienie z wolnej ręki [art. 66 i nast.] (to tryb udzielenia zamówienia, w którym zamawiający udziela zamówienia po negocjacjach tylko z jednym wykonawcą); także i tu muszą występować warunki pozwalające na udzielenie zamówienia w tym trybie, określone w art. 67, m.in. dostawy, które mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę, bądź też, gdy *„ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia*” [art. 67 ust. 1 pkt 3]; zamówienie z wolnej ręki obejmuje także usługi, które zamawiającemu, np. bibliotece, świadczyć może artysta, m.in. plastyk, ta forma udzielania zamówienia obejmuje także działalność twórczą i artystyczną [art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. c];
6. zapytanie o cenę [art. 69 i nast.] (to tryb udzielenia zamówienia, w którym zamawiający kieruje pytanie o cenę do wybieranych przez siebie wykonawców i zaprasza ich do składania ofert);
7. aukcja elektroniczna [at. 74 i nast.] (to nowy tryb udzielenia zamówienia, w którym za pomocą formularza umieszczonego na stronie internetowej, umożliwiającego wprowadzenie niezbędnych danych w trybie bezpośredniego połączenia z tą stroną, wykonawcy składają kolejne korzystniejsze oferty (postąpienia), podlegające automatycznej klasyfikacji; zamawiający może udzielić zamówienia w tym trybie, jeżeli jego przedmiotem są dostawy powszechnie dostępne o ustalonych standardach jakościowych, a wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 60.000 euro).

Nie ma w tej ustawie przepisów „wprost” nakazujących „agregacje” przedmiotów dostaw, postanowień mówiących o konieczności obliczania łącznej wartości zamówień na dostawy „tej samej kategorii”.

Ustawa [art. 32 ust. 1] zobowiązuje udzielającego zamówienia do ustalenia, z należytą starannością, jego wartości w drodze oszacowania pełnego wynagrodzenia dostawcy, bez podatku od towarów i usług. Ale nie oznacza to, że nie ma w tej sprawie żadnych zakazów. Art. 32 ust. 2 „Prawa zamówień publicznych” stanowi: *„Zamawiający nie może w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy dzielić zamówienia na części lub zaniżać jego wartość.”* I dalej, w ust. 4 są następujące postanowienia: *„Jeżeli zamawiający dopuszcza możliwość składania ofert częściowych albo udziela zamówienia w częściach, z których każda stanowi przedmiot odrębnego*

postępowania, wartością zamówienia jest łączna wartość poszczególnych części zamówienia”.

Do dostaw powtarzających się okresowo, stosownie do art. 34 ustawy, jest zgodnie z wyborem zamawiającego łączna wartość zamówień, „których zamawiający zamierza udzielić w terminie 12 miesięcy następujących po pierwszej usłudze..., albo w czasie realizacji umowy w sprawie zamówienia publicznego, jeżeli jest on dłuższy niż 12 miesięcy”.

Kolejne przepisy, art. 34 ust. 2, stanowią: „Wybór podstawy ustalenia wartości zamówienia na usługi lub dostawy powtarzające się okresowo nie może być dokonany w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy”. Także ust. 3 i 4 art. 32 stanowiący o zamówieniach uzupełniających i o ofertach częściowych nakazuje, przy ustalaniu czy i jak ustawę stosować, przyjmować „łączną wartość poszczególnych części zamówienia”.

Warto tu wskazać, że postanowienia art. 32 ust. 2 brzmią podobnie, jak art. 3 ust. 2 uchylonej ustawy. Na szczęście nie ma w tym akcie normatywnym nieszczęsnych postanowień „starej ustawy” (art. 3a ust. 3) o „łączeniu” wartości dostaw „tej samej kategorii”, zresztą uchylonych przed dniem wejścia nowej ustawy w życie.

I jeszcze jedna uwaga. Nie wolno dowolnie ustalać kursu euro w stosunku do złotego. Nie można, także, kierować się, przy przeliczeniach kwot w złotych na euro aktualnym kursem ustalonym przez NBP. Ten problem regulują przepisy rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów wydawanego w oparciu o art. 35 ust. 3 ustawy, który co najmniej raz na dwa lata „określi... średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień, uwzględniając średni kurs euro ogłaszany przez Narodowy Bank Polski w ciągu ostatnich 24 miesięcy”.

V. Dział III to „Przepisy szczególne” (art. 99 – 138) nie dotyczące problemów budzących zainteresowanie bibliotekarzy. W dziale tym są postanowienia o przeprowadzaniu konkursu, o koncesjach na roboty budowlane, o zamówieniach sektorowych oraz o postępowaniu na zasadach szczególnych (udzielanych przez placówki zagraniczne).

VI. W dziale IV – „Umowy w sprawach zamówień publicznych” (art. 138–151) jest kilka postanowień ważnych także i dla bibliotekarzy. Art. 139 wskazuje, że do umów w tych sprawach stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej oraz na to, że umowy te są jawne i podlegają udostępnieniu na zasadach określonych przepisami o dostępie do informacji publicznej. Umowy zawiera się na czas oznaczony, bez zgody Prezesa UZP umowa może być zawarta na okres do trzech lat [art. 142]. Nie wolno sformułować umowy inaczej niż to było zamieszczone w ofercie [art. 144].

VII. Dział V (art. 152–178) stanowi o Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych, o jego kompetencjach, m.in. kontrolnych [art. 161 i nast.], o Radzie Zamówień Publicznych, o arbitrach rozpatrujących odwołania od oddalenia lub odrzucenia

protestów wnoszonych w postępowaniu o udzielenie zamówienia, a także o niezależnych obserwatorach, sprawujących kontrole nad postępowaniami o dużej wartości (np. dostawy wartości ponad 5.000.000 euro).

VIII. Art. 179–198 składają się na dział VI stanowiący o środkach ochrony prawnej przysługujących wykonawcom i uczestnikom konkursu, także innym osobom, jeżeli ich interes prawny w uzyskaniu zamówienia doznał lub może doznać uszczerbku w wyniku naruszenia przez zamawiającego przepisów ustawy [art. 179 ust. 1]. Przepisy te stawiają tamę wszelkiemu pieniactwu, skorzystać z nich mogą, składając protest, odwołanie bądź też skargę do sądu, tylko osoby mające interes prawny.

IX. Dział VII (art. 199–203) stanowi o odpowiedzialności za naruszenie przepisów ustawy, o karach pieniężnych dla osób które popełnią czyny wymienione w art. 200. Są to kary wysokie, od 3.000,- do 150.000,- zł. Nakłada je Prezes UZP w drodze decyzji administracyjnej.

X. Ostatnie dwa działy (VIII: art. 204–219 i IX: art. 220–227) stanowią o zmianach w przepisach obowiązujących oraz o przepisach przejściowych i końcowych.

XI. Jakie wnioski, dla bibliotekarzy, wynikają z postanowień omówionej w tym referacie ustawy:

1. Tylko składający zamówienia, których wartość przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 6.000 euro, muszą stosować się do procedur, o których jest mowa w ustawie. Ale nie wolno „dowolnie” ustalać wartości euro, kierować się aktualnymi notowaniami NBP. Problem ten reguluje rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów (który co najmniej raz na dwa lata „określi... *średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień, uwzględniając średni kurs euro ogłaszany przez Narodowy Bank Polski w ciągu ostatnich 24 miesięcy*”. [art. 35 ust. 3]). Pierwsze rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów, z dnia 8 marca 2004 r., ogłoszone zostało w Dz. U. Nr 40, poz. 356 („§ 1. *Średni kurs złotego w stosunku do euro stanowiący podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych wynosi 4,0468.*”). Jak z tego wynika są to wartości odbiegające znacząco od obowiązującego kursu NBP.
2. Wartość zamówienia stanowi całkowite szacunkowe wynagrodzenie dostawcy, bez podatku od towarów i usług. Nie wolno (np. dzieląc na części) zaniżać wartości zamówienia w sytuacji, gdy takie nasze działanie nie jest uzasadnione charakterem dostaw (jest podyktowane względami organizacyjnymi, technicznymi lub gospodarczymi). Natomiast można składać nowe zamówienia, nie sumując ich wartości, jeśli działanie takie jest uzasadnione wspomnianymi względami i nie ma na celu „uniknięcia stosowania przepisów ustawy”. Poszczególne zamówienia materiałów bibliotecznych z zasady nie mają charakteru „jednorodnych” (dotyczących tych samych pozycji), powtarzających

się okresowo, zasadniczo różnią się między sobą treścią, inny jest „przedmiot zamówienia” (a jeśli nawet tak jest, że jakaś pozycja zamówienia się powtarza, to jest to uzasadnione), poszczególne pozycje zamówienia różnią się cechami technicznymi i jakościowymi przy przestrzeganiu Polskich Norm. Wykładnie Urzędu Zamówień Publicznych pozwalają na takie działania. Postanowienia art. 32 ust. 2 nowej ustawy brzmią podobnie jak art. 3 ust. 2 ustawy obowiązującej do dnia 2 marca 2004 r. i stanowią, że nie wolno dzielić zamówienia na części w celu uniknięcia stosowania przepisów ustawy. W tej sytuacji do nowych przepisów odnosi się także wykładnia Urzędu Zamówień Publicznych do art. 3 ust. 2 uchylonej ustawy (na stronach: www.uzp.gov.pl): „... *Jeżeli jednak podział zamówienia wynika z potrzeby realizacji innych celów, niż wymienione powyżej (uniknięcie stosowania ustawy lub uniknięcie procedur udzielania zamówień publicznych określonych ustawą) lub jeżeli podział nie prowadzi do zejścia poszczególnych zamówień poniżej ustawowych wartości progowych, czyli nie prowadzi do odstąpienia od właściwej dla zamówienia procedury albo uzyskania decyzji Prezesa UZP – dla przykładu podyktowany jest względami organizacyjnymi, technicznymi lub gospodarczymi, związanymi ze specyfiką działalności zamawiającego i dokonywanych przez niego zamówień – wówczas podział jest dopuszczalny...*”. Także nadal ważna jest wykładnia udzielona na pytanie przewodniczącej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Głównych Szkół Wyższych (pismo NrUZP/DP/O-ENI/6601/02 z dnia 12 lutego 2002 r.): „*Jeżeli jednak podział zamówienia wynika z realizacji innych celów, niż wymienione powyżej lub nie prowadzi do zejścia poszczególnych zamówień poniżej ustawowych wartości progowych, czyli nie prowadzi do odstąpienia od właściwej dla zamówienia procedury albo wymogu uzyskania decyzji Prezesa UZP – dla przykładu podyktowany jest względami organizacyjnymi, technicznymi lub gospodarczymi, związanymi ze specyfiką działalności zamawiającego i dokonywanych przez niego zamówień – wówczas podział ów jest dopuszczalny. Departament Prawny UZP wielokrotnie, w kierowanych do bibliotek opiniach wskazywał, art. 3 ust. 2 ustawy o zamówieniach publicznych nie zabrania dokonywania małych zakupów, jeżeli jest to uzasadnione specyfiką działalności zamawiającego i rodzajem dokonywanych przez niego zamówień.*”

3. Należy jednak pamiętać, że odstępstwo od „ustawowych zasad” powinno być uzasadnione „dla przykładu podyktowany jest względami organizacyjnymi, technicznymi lub gospodarczymi, związanymi ze specyfiką działalności zamawiającego i dokonywanych przez niego zamówień” (tak brzmi wykładnia UZP). Trzeba się zawsze liczyć z możliwością kontroli przestrzegania ustawy (np. patrz: art. 161 ust. 1 ustawy), także w bibliotece, m.in. dlatego, że uczelnia ma obowiązek zbierania informacji o udzielonych zamówieniach, a następnie, w trybie art. 98 ustawy, sporządzić roczne sprawozdanie

o udzielonych zamówieniach i przekazać je Prezesowi UZP w terminie do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, w którym zamówień udzielono. Dlatego warto (wskazują na to moje dotychczasowe kontakty z rewidentami, kontrolerami, którzy zbyt dosłownie stosują przepisy, nie rozumieją specyfiki naszej pracy bądź wykazują brak zrozumienia dla naszych działań; ale, co ważne, ostatecznie, po często długim tłumaczeniu, składaniu wyjaśnień „zwycięstwo było po naszej stronie”), „z ostrożności” odnotowywać na zamówieniu lub załączyć do zamówienia krótką notatkę wskazującą na specyfikę zamówienia (bądź też dołączyć do zamówienia odpowiedni dokument, np. pismo kierownika zakładu – kliniki, kierownika pracy badawczej), dokumentującą, że zamówień nie można było udzielić łącznie, że zakupu trzeba było dokonać natychmiast. Podkreślam, jest to działanie wyłącznie „z ostrożności”, działanie uzasadnione doświadczeniem.

4. Do opisu przedmiotów zamówienia stosuje się nazwy i kody określone we „Wspólnym Słowniku Zamówień”. Zamawiający opisuje przedmiot zamówienia za pomocą cech technicznych i jakościowych przy przestrzeganiu Polskich Norm przenoszących europejskie normy zharmonizowane.
5. Art. 16 ust. 1 ustawy sankcjonuje tworzenie konsorcjów, których zadaniem byłoby wspólne przeprowadzenie postępowania i udzielenie zamówienia. Zasady działania takiego konsorcjum określałyby postanowienia stosownej umowy zawartej przez kierowników zainteresowanych jednostek (władz uczelni).
6. Art. 18 ust. 2 ustawy pozwala kierownictwu jednostki (władzom uczelni) na przekazanie czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego raz czynności związanych z przygotowaniem postępowania innym osobom, np. dyrektorowi biblioteki głównej uczelni, bądź też konsorcjum, o którym mowa w punkcie 5 (osobie trzeciej, o której mowa w art. 15 ust. 2). Na terenie biblioteki może działać odpowiedni zespół uczelnianej (bądź konsorcjum) „komisji przetargowej”, którego zasady działania określałyby przepisy regulaminu, o którym mowa w art. 21 ust. 3 ustawy. Zespół ten (zespół specjalistów–bibliotekarzy) mógłby prowadzić wszystkie sprawy związane z zamawianiem książek i czasopism przez uczelnię (a nawet uczelnie tworzące konsorcjum).